XXIX. évfolyam. 288 szám Kedd, 1897. deczember 7.

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 frt — kr.
Félévre . . . . . 5 „ — „
Negyedévre . . . . . 2 „ 50 „
Egy hóra . . . . . 1 „ — „
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Egy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmü s többször hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bejegyzési minden külön beigtatásért 30 kr.

A nemezis.

Debreczen, decz. 7.

(**k.**) Annak kell tekintenünk egyenesen a tegnapi nap nagy eseményét a kormányra és pártra nézve. Hetek óta folyton abban találták legfőbb gyönyörüségüket, hogy czinikus önteltséggel verték a mellüket: ime mi vagyunk a hősök, a derék férfiak, az igazi müvelt gentleman-ek, akik nagylelküséget gyakorlunk az ország pénzén haldokló szomszédunkkal s habár ő erőszakkal lök el bennünket magától, mi kegyelmesen örök időkre odavarrjuk magunkat a nyakukba, mert ez a méltóság, ez a fensőbbség igazi jele, — a saját országunkat pedig, amelynek népe véres verejtékkel küzdi ki azt a nagy adót, amelyből ezt a nagylelküséget gyakoroljuk, hagyjuk továbbra is a nyomorban étlen szomjan, tanulatlan, nincs iskolánk, nincs semmink, amivel a nép javát előmozdilani tudnók, — de mi nagylelküek akarunk lenni, mert megirta a nagy palócz, hogy «a feltétel, feltétel, vele áll a szerződés; — de nélküle is megállhat, ha mi eltekintünk tőle! . . .»

Jött azonban az a bátor kis csapat, amely a nyáron is 55 napon át, — pedig embere sincs több e számnál — meg tudta akasztani a kormány szekerét s akasztott emberré tette egy miniszterét s nyiltan kijelentette, hogy nem engedi eltörölni a feltételt s nem engedi megcsorbitani az alkotmányt — még ha osztrák mintára minálunk is rendőröket vezényelnek be a képviselőház termébe. Ekkor aztán a gentleman-ek kikiáltották a mi pártunkat lovagiatlan és hazafiatlan (?!!) tömegnek, amely megakadályozza, hogy a bihari pártok is Erdély miniszter mellé felakaszszák az elvek lomtárába önrendelkezési jogunkat is s levegyék helyette népünk számára segitségnek a koldusbotot s nem énekli velünk együtt:

Üdvözlégy Bánffy Dezső, malasztal vagy teljes, Ur vagyon teneved, te nagy áldott a miniszterek között s áldott a te bureaudnak gyümölcse, a sáp meg az alkotmányos költségek! Mert te meg akarod ajándékozni Heródesként Ausztriát Magyarország önállóságának János fejével.

Ime, a nagy lelküség elpárolgott, a lovagiasság eldurvult, a mézes-mázos finomságu G a u t s c h bárónak négy hónapi határidőt szab a tegnapi javaslat, hogy nyélbe üsse a provizóriumot, mert különben Magyarország állandó intézkedéssel fogja gazdasági ügyekben rendezni Ausztriával való viszonyát s ennek előkészitésével a javaslat a kormányt egyenesen megbizza.

Nos uraim, most mondják ki az erősebb, önök-e 350-en, avagy mi 50-en?! Nem érzik-e egy kissé viszketni a becses nyakaikat? Pedig jó volna hozzá szokni a gondolathoz, hogy ime a bihari pontok és Erdély miniszter mellé Magyarország önrendelkezési joga helyett önmagunkat lesz legalkalmasabb felakasztani, hogy ne kompromittálják s ne szegényitsék továbbat ezt a szegény magyar nemzetet.

Ez a tegnapi javaslat a nemezis, mely elvágta a hajszálat, a amelyen az önakasztás Damokleskardja függött az önök feje fölött!

Más kérdés aztán az, hogy a benyujtott törvényjavaslat egyéb rendelkezéseiben is eleget tesz-e azoknak a kivánalmaknak, a melyeket a függetlenségi és 48-as párt iránta támasztani hazafias kötelességének tart.

Sajnos ez nincs igy, mert a javaslat 3 §-ának 5-ik bekezdése elárulja a ravasz fondorlatot, a melylyel Bánffy törvénynyé válása esetén ezt a javaslatot kezelni akarja; csak természetes tehát, hogy *a függetlenségi és 48-as párt törvénynyé válni ezt a javaslatot sem engedi* s ezzel elvégzi a szabadelvü párton azt a mütétet, a melyet maguknak a fentebb előadottak szerint preliminálták.

Deczember 31-ig a tegnap benyujtott javaslatból nem lesz törvény, — ezt jelenti ez a felkiáltás, a melylyel pártunk tegnap a képviselőházat elhagyta:

»Éljen a független Magyarország!«

A „DEBRECZEN“ TÁRCZÁJA.

Örök gúny.

Portugál eredetiből **Conselhós** után a Debreczen számára forditotta **ifj. Thót László.**

Örök gúny van a természetben,
Örök gúny rejlik mindenütt;
Egyik lapon fényes, nagy eszmék,
Másik lapon meg gyászbetük!
Ha olvasom, mig mély értelmét
Lelkembe tárják e sorok:
Szivem fáj, — kaczagnom kell, ha
Megőrülni nem akarok.

Minden, mi föl s letün a földön,
Egymás paródiája csak;
A tavasz üde virulása,
S a lombok, mik lehullanak.
S ha egy szép költemény az élet,
Gúnyverse annak a halál;
Gúnyvers, igen, valóban az, mert
Kikaczag és sziven talál.

Mi az akarat és a végzet?
A büszkeség s a fájdalom?
Nem tüz-e, mely magát gúnyolja
Játszóárnyával a falon?
Nem kontár mü-e a teremtés?
Munkái oly idétlenek;
Egy Isten alkotá az embert,
S a hitvány féreg öli meg!

Az első pácziens.

A D e b r e c z e n forditott tárczája.

A Bükk hegység azon részében, hol erdők, bérczek keritik a vidéket s a Sajó hullámai mossák a terebélyes fák tövét, fekszik a kies fekvésü, csinos Kaza község, egyik legbájosabb falucskája a vidéknek. De legszebb gyöngye a falunak, legszebb lánya a környéknek Esztike, Sas Ferencz uramnak, a falu birájának lánya Tizennyolcz éves volt, termete hasonlitott az erdő fiatal őzikéjéhez, piros arczát aranyszőke haj vette körül, melynek ragyogása a csillogó t kaji fényével is kiállná a versenyt, kökény szemeiben az artatlanság kifejezése mellett valami rejtett tüz is lobogott, mutatván mintegy, hogy szüziesen fejlett kebel alatt már megjelentek amaz érzelmek vagy legalább azok első jelmei, melyek a kis leányt szeretni tudó hajadonná teszik.

Nem is volt ám olyan legény széles a környéken, kinek szive nagyobbat nem dobbant, ha látta vasárnaponként Esztikét kijönni a templomból fehér rokolyában, szép piros kendőben.

Mindegyik iparkodott őt meghóditani, mindegyik udvarolt neki, annál is inkább, mert a jövendőbeli vőlegénynek csinos hozomány is volt kilátásba helyezve. De a kis lány csak kinevette őket és csak tréfát üzött velök.

Egy napon bucsut ünnepelt a falu. — Délelőtt a templomban, délután a nagy korcsma feldiszitett tánczhelyiségében gyülekeztek össze a legények és lányok. Esztike mint rendesen, most is maga köré vonta a legényeket. Ámde a gunyolódó mosoly e napon mintha nem jött volna egészen a szivéből. Darvas Laczi gyermekkori iskolatársa tette körü ötte a szépet, aki most csak a szünidőket töltötte otthon; és finomabb modora, válogatott beszédei, melyek annyira elütöttek a kazai legények társalgásától, mély benyomást tettek az érzelmes lánykára. Mikor beállt az est és a tánczolók elszéledtek, Laczi elkisérte Esztikét egész a községház nagy zöld rácsos kapujáig, ott vett tőle bucsut a viszontlátásig.

És a viszontlátás gyorsan bekövetkezett. A két ifju leány az est óta gyakran látta egymást es a Sajó-parti erdők voltak első szerelmök megnyilatkozásának tanui, a Sajó hullámai hallották e l s ő szerelmi eskü-iket.

Boldogan tölfötték napjaikat egész a nyár végéig, de mikor a nyárral együtt eltelt a szünidő is, Laczinak fel kellett mennie Budapestre, az egyetemre, hogy orvos legyen. Atyja, a jegyző akarta, rendelte ezt igy és Laczi tudta, hogy apja nem igen érti a tréfát.

Esztike szomoruan ült a Sajó-partján, és borus arczczal állt vele szemben Laczi

— Ne sirj szivem — vigasztalta a leánykát, — nem fog soká tartani a válás ideje, hisz visszatérek uemsokára; csak te igérd meg; hogy várni fogsz reám, hogy az enyém

BELFÖLD.

A költségvetés. A képviselőház mai ülésén terjesztette be Lukács László pénzügyminiszter az 1898. évi előirányzatot, mérlege ekként alakul, hogy: 449.084.228 frt kiadással szemben 470,605 451 frt rendes bevétel áll, — vagyis a rendes kezelésnél 21,521.223 frt fölösleg mutatkozik. Ellenben a rendkivüli kezelésnél 49,156.342 frt átmeneti és beruházi kiadással 27,210.840 frt rendkivüli bevétel áll szemben, vagyis 21,445.502 frtnyi hiány mutatkozik. Együttvéve a rendes és rendkivüli kezelést: 498,240.570 frtnyi összes kiadással 498,316 291 frtnyi összes bevétel áll szemben, vagyis végeredményében 75.721 frt fölösleg mutatkozik, mely fölösleg 13.036 frttal nagyobb az 1897 évi állami költségvetésnek a törvényhozás által 62.635 frttal megallapitott fölöslegénél.

Báró Sterneck Miksa tengernagy, vasárnap délben szivszélhüdés következtében meghalt Bécsben.

Sterneck Miksa (ehrensteini és daubleb ski) báró, osztrák magyar tengernagy született Klagenfurtban 1829-ben. A velenczei tengerészeti hadapród-kollegiumban nevelkedett, 1847-ben lépett mint ideiglenes tengerészeti hadapród a haditengerészet szolgálatába s ez időtől fogva 1858-ig megszakitás nélkül a hadi hajókon szolgált. Velencze blokádjában már mint sorhajó zászlós vett részt, az 1859-iki hadjáratban, mint korvettkapitány a »Vulkán« gőzös parancsnoka volt. Az északi öbölben 1864-ben vivott tengeri ütközetben Tegethoffnak ellen-tengernagygya való előléptetése folytán a hirnevet szerzett Schwarzenberg fregatt parancsnokságát vette át. Az 1866-ban az osztrák olasz háboru kitörésekor sorhajókapitánynak és egyidejüleg a Ferdinánd Max páncélfregatta parancsnokának nevezték ki, mely hajó a hajóparancsnok: Tegetthoffnak vezérlobogóját is viselte. Julius 20-án a Lissza szigete mellett vivott tengeri csatában, midőn a saját és ellenséges hadihajók (mêlée) csatarendje megbomlott és a hajó ellen küzdött sikerült Sterneckneknek önállóan müködve, a Re d'Italia olasz páncélhajót döfes által elsülyeszteni és ezen merész, eddig még egyedül álló fegyvertény által sikerült a csata kedvező lefolyását az osztrákok javára biztositani. Még a csata szinhelyén a Lipót rend keresztjét és később a Mária Terézia rend kiskeresztjét kapta. E háboru után több éven át, mint a polai had kikötő parancsnoka müködött, hol ugy a tisztek mint a legénység szervezetszerü kiképeztetésének terén, valamint szabályzatok, utasitások tankönyvek, hadijel kódexek összeállitása által kiváló érdemeket szerzett. 1872-ben hosszabb szabadságot vett s gróf Wilczek Jánossal — ennek yachtján, melynek vezetését Sterneck vette át — az északsarki régiókba irányitott expedicióban vett részt, főleg ama czélból, hogy a később tervezett Weyprecht-féle sarki expedició részére Novaja Zemljan egy élelmi raktár létesittessék. Visszatérése után ellentengernagygyá és egyszersmind a hajóraj parancsnokává nevezték ki. 1875-ben a hajóraj vezénylete alól való fölmentés vellett a polai tengerszertár parancsnokságának vezetésével bizták meg, mely minőségben 8 éven át a legjobb eredménynyel müködött. Emez állásának betöltése közben kapta altengernagygyá, egyidejüleg a hadügyminiszterium tengerészeti osztályának főnökévé s a hadi tengerészet parancsnokává való kineveztetését, mely állásában haláláig müködött. Mint tengerészeti parancsnok müködésében kiváló erélyt s tevékenységet fejtett ki s figyelmét leginkább az uszó hadi anyag kiépitésére, egy torpedó flotila létesitésére, a régi csatahajóknak uj, a modern igényeknek megfelelő hajókkal való pótlására forditotta; a legénység és tisztek gyakorlati kiképeztetését pedig évenkint szolgálatba állott páncélhajók nyári gyakorlatai által nagy mervben fokozta. Számos, addig a hadi tengerészetben nélkülözött szabályzatok, utasitások, valamint a hadmüködő irodának szervezése által, ugyszintén — leginkább Póla hadi kikötővárosban a hadi tengerészet személyzete javára létesitett humanisztikus jellegü intézkedései által kiváló érdemeket szerzett. 1887-ben valóságos belső titkos tanácsos és az első osztályu vaskoronarend tulajdonosa lett. 1888-ban a görög király uralkodásának 25 éves jubileumán mint rendkivüli követ Athenba küldetett, mely missziója közben kapta tengernaggyá való kinevezését. A király 1895. május 11-én kelt kéziratával »hálás elismerését« fejezte ki neki a tengerészeti osztályban tanusitott sikeres müködéséért.

A helységek nevei.

Debreczen, decz. 4.

A tegnap elfogadott törvényjavaslat megvilágitására legyenek a következők:

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület vetette föl, hogy egységesen kellene a helységnevek irását szabályozni. A javaslatot a kormány magáévá tette s az illetékes intézetek és társulatok tagjaiból állandó vegyes bizottságot alkotott. Föladatául azt tüzte ki, hogy javaslatot tegyen az összes magyar helynevek helyesirására nézve, továbbá a többnevü helységekre ajánljon hivatalos neveket, állapitsa meg az elveket, melyek szerint a többszörösen előforduló nevek mellőzésével uj községnéveket vagy előneveket kelljen alkotni, végül tegyen javaslatot, hogyan lehessen a hivatalosan elfogadott neveket általánosan elterjesztetni.

A Magyar Nyelvőr hozzászólván a bizottság föladatának első pontjához, örömmel üdvözli a kormány szándékát, mert végre megszünik a mostani ingadozás. A teendőkre nézve különösen azt követéli, hogy a régies irásmóddal hagyjanak föl. Szathmár legyen Szatmár, Fóth Fót, Maróth Marót, Galantha Galanta, Véghles Végles, Sümegh Sümeg, Ságh, Vágh, Dágh, Dégh, Ság, Vág, Dág, Dég, Kolosvár legyen Kolozsvár, Deés Dézs, Moór, Csoór, Kaal, Vaál, Mór, Csór, Kál, Vál, Beő-Sárkány Bő-Sárkány, Tisza-Beő Tisza-Bő, Kővágó-Eörs Kővágó-Örs. Csupán családnevekben maradna meg a régieskedő irásmód.

A magunk részéről azt jegyezzük meg, hogy a *gh*, *th*, *tz*, *ch* irását mi is haszontalan sallangoknak tartjuk, sőt a személynevekből csinált helynevekben sem türnénk meg a magyarnak idegen betüket, pl. Weckerlefalva legyen Vekerlefalva.

De már ama bizonyos egytagu helyneveket, melyekre nézve a szokás megőrizte a kettős magánhangzóval irást, kár volna bántani. Az sem lenne baj, ha a kiejtés az irást követve, kettős hangon ejtené őket. Maradja-

---

fogsz lenni. Ha vágyódás fog el, csak tekints arra felé, ott fekszik Pest és gondold el magadban: abban a nagy, lázas városban lakik egy férfi, aki semmi másra nem gondol, csak könyveire és édes menyasszonyára, a ki éjjel nappal, a nap sugaránál és a lampa fényénél folyton-folyvást könyvei mellett ül, hogy az idő folyását gyorsitsa és siettesse azon nap elérkezését, a mikor Sas Esztikéből Dr. Darvas Lászlóné lesz.

Könnyein keresztül mosolygott a leány egy boldog, szép jövendő reményében, kedvesének válla köze fonta karjait és ajkára nyomta az első csókot.

— Jól van, kedvesem, bizom benned vőlegényem. Isten veled, én várni fogok rád! . . .

— Igen, a viszontlátásig! — felelé Laczi és keblére szoritotta a könyező leánykát.

Azután elváltak. Az egyik lefelé, a másik fölfelé ment a falu utczáján. Egyiknek sem volt bátorsága megfordulni, és a másik után nézni, lehajtott fejjel és mélyen sohajtva mentek haza.

*

Laczi tehát Pesten volt. Eleinte szorgalmasan irogatta a szebbnél szebb leveleket, melyek gyakran beszéltek égő, örök szerelemről és a feleletek ép oly tüzes esküvéseket foglaltak magokban. De lassanként — a régi história. Először ritkábban érkeztek a levelek majd egészen elmaradtak. Laczi nem hanya, golta ugyan el tanulmányait, de a falusi szerelmi históriába csakhamar beleunt. És ez nem is volt egészen az ő hibája. Hisz eleinte szilárdan ellenállt társai kisértésének, elvégre azonban gunyos megjegyzései az ő rendkivüli erkölcsössége felett, éles beszédek arról a tikozatos falusi szépségről, a kinek kedvéért ő kolostori életet el, mindezek rajta is győzedelmeskedtek és ő is átengedte magát a diákélet tulkapásainak. Lelkiismeretét kétszinü mentegetődzésekkel iparkodott megnyugtatni.

— Ah, — gondolá magában — hisz Eszti ugy is rég elfelejtett engem, ám se gondol, aztán ki is fog lányesküre épiteni. Bizonyosan rég talált már más legényt, aki megvigasztalja.

De a lányka nem vigasztalódott! Gyakran nézett mereven, kisirt szemekkel abba az irányba, melyet Laczi jelölt meg, hogy arra fekszik Pest. Oh, az az átkozott Pest! Elrabolta boldogságát, mindenét. Nos e gondolatra mintegy fenyegetésre szorult keze a fávol Pest felé.

Az évek pedig multak. Laczi fényesen megálta helyét a szigorlatokon és orvos lett. És ekkor megirta atyjának, hogy nem akarna mint azt megbeszélték, hazamenni, de szeretne Pesten maradni. Itt a fővárosban fényes jövő vár rá: széles körü ismeretsége jogosultnak tünteti fel a reményt, hogy a »Darvas« név valamikor a tudomány diszei közt fog szerepelni. És mily nyomoruságos lét vár reá Kazában, a kis falucskában, hol mint községi orvos élethossziglan el lenne temetve, hogy munkásokat és parasztokat gyógyithasson. — Itt dicsőség, ott örökös sinylődés!

De az öreg Darvas nem hagyta magát elcsábitani a remény által, hogy nevét egyszer büszkeséggel hallhatja emliteni. Figyelmeztette fiát, hogy épyen azért tanitatta őt, azért nevelte orvossá, hogy valamikor a »parasztokon és munkásokon« segithessen.

— Azt hiszem nem nagy jellemre mutat hogy szülőhelyed megveted. Kazán szereztem az eszközöket arra, hogy téged kitanitsalak; csak viszonzás lesz, ha tudományoddal hasznára fogsz válni Kazának. Ez a föld áldást hozott reánk; a »munkások és parasztok« kérgesre dolgozták kezeiket, hogy a te kezeid fehérek maradhassanak. Becsületbeli tartozás ez, melyet visszafizetni kötelességük és ha a Darvasok mindig meg tudták tartani szavukat, — mint szegény emberek, — ne igyekezzék a doktor ur sem változtatni ezen a szokáson!

Laczi elolvasta a levelet és elhatározta, hogy Pesten marad. A fényes pályáról végre is emondott volna, de az Esztikével való találkozástól félt.

A szegény leányka megadta magát a kérlelhetetlen sorsnak. Majdnem magától érthetőnek találta, hogy egy fiatal, a szellem és test minden előnyeivel dicsekedő férfi nem kötheti magát hozzá, az egyszerű parasztlányhoz. Hisz még gondolatnak is nevetségesnő, Sas Eszti és dr. Darvas László, a pesti orvos ur De e mellett napról napra inkább tüntek a rózsák arczáról s sápadtabb s halgatagabb lett a vigkedélyü, kedves leányka. És senki sem tudta a leány ez állapotának okát adni, mignem egy napon az öreg Darvas, Laczinak egy barátja utján, fia távolmaradásának és Esztike betegségének valódi okát meg nem sejditette.

* *

»Ha holnapután nem vagy itthon, érted jövök. Darvas«

Csak ez volt tartalma a táviratnak, melyet Laczi kezeiben tartott és hüledezve már vagy ötödször olvasott el. Tudta jól, hogy az öreggel nem igeo lehet tréfálni és hogy apja haragját felkölteni könnyebb, mint azt ujra lecsillapitani. Nem maradt más hátra, mint engedni.

nak meg — Moor, Csoór, Vaál Kaál, Beő, Eörs, Deés (vagy inkább Deézs). Hiszen a magyarságnak igen nagy területén kettős hangon ejtik a hosszuk magánhangzókat, nem bántja sem a fülüuket, sem a szemünket, ha megtartjuk régies irásukat. Hiszen még a Nyelvőr szerkesztője is megakadna, ha azt kérdeznék tőle, hogyan irjuk immár a vasmegyei Guar község nevét. Nyilvánságosan itt a Gór vasmegyeies kiejtése nyomult be a hivatalos helységnévtárba. A nép igy ejti, hivatalosan igy irják, minek bolygatnánk meg, ha tán a Tiszavidéken olvasván, szintén Guarnak s nem Górnak ejtenék is. Hiszen egy ósmagyar család is viseli a Guary nevet, mely a zala-vas-sopronmegyei fülnek éppen ugy hangzik, mintha Górnak irnák.

Ellenben a *cz* és *c* használatnak mai ingadozása mellett helytelen dolog lenne, ha a kormány szakértői kötelezővé akarnák tenni a Czegléd, Debreczen irását Cegléd, Debrecen helyett.* —**dí.**

A politikai helyzet.

— Budapesti levél. —

decz. 6.

A politikai körökben a ma beterjesztett javaslat képezi a vitatkozás tárgyát. Mintha az egész politikai élet egyszerre felfordult volna, olyan zsongás-bongás tapasztalható minden téren.

A szabadelvü pártban azt a hirt terjesztik: 3 hónap mulva ugyis meg lesz a külön bank és vám. Most tehát nem kell tenni semmit. A függetlenségi pártiak azonban rendkivül elszántan és lelkesen sorakoznak az önálló vámterület mellett és a legnagyobb elszántsággal vannak: ha törik, ha szakad, keresztül viszik a külön vámot és bankot.

Tegnap este már a két árnyalat között közös összejövetel történt és a legteljesebb együttmüködés minden tekintetben biztositva van. A part tagjai ma már nagy részben megérkeztek, de holnapra még az elmaradottakat is várják.

Ma este mindkét párt értekezletet tart, a hol a beterjesztett javaslatot veszik a legszorosabb birálat alá. A párt legtekintélyesebb tagjai a javaslat felől igy nyilatkoztak:

— A legczinikusabb javaslat ez, a mit még életünkben láttunk. A 67-iki törvenyben benne van, hogy ha a szövetség a két állam parlamenti képviselete közölt létre nem jön, akkor a közös vámhatár azonnal megszünik és a nemzet önrendelkezési joga életbe lép. Most a kormány az önrendelkezés formálitását meg akarja tartani és kimondja, hogy ő a szövetséget egyoldaluan is megköti és »önállóan« kimondja, hogy a közös vámhatárt a törvény világos rendelete ellenere továbbra is fentartja. A kormánypárt tagjai sugdossák, hogy majd meg lesz a külön vámterület 3 hónap mulva, csakhogy ez egyszerüen hazug beszéd és a függetlenségi párt leszerelésére van kigondolva. Bánffy és pártja kijelentette, hogy ők nem akarják a külön vámterületet és az önálló rendelkezés ideiglenes és végleges megállapitását is akként czelozzák, hogy a meddig Ausztriában s status quo fenmaradt tehát az örökkévalóságig, a közös vamterület fenntartassék.

— Nem, nem. A törvény lejárt, a szövetség többé nem létezik, a közös vámhatár decz. 21-én a törvény erejénél fogva megszünnik. Itt csak egy mód és lehetőség van: kimondani a külön vám és bank felállitását és a kormányt a keresztülvitelre utasitani. Ha kell 3 hónapot, esetleg egy évet is adunk a végrehajtásra, épp ugy, mint más törvényeknél.

— De milyen komikus is a kormány előterjesztése, mert deczember 31-éig nem lehet keresztülvinni semmit, de ha az osztrák kormány véletlenül felállitja a külön vámhatárt, akkor a magyar kormány azonnal fog intézkedni. — Akkor tehát lehetséges lesz nálunk is a külön vámterület felállitása.

— Mi nem engedünk mindaddig, mig az önálló vámterületet és a magyar állami bankot keresztül nem visszük. A kormány hadd erőszakoskodjék, mi türünk és szenvedünk, de nem engedünk és biztosithatjuk, hogy az ország jogait minden áron keresztül fogják vinni.

Ilyen véleménynyel van a függetlenségi és 48-as parton mindenki. Kétségtelen, hogy a mai értekezlet ennek ád kifejezést. Holnap megkezdödik a vita a tárgyalás módozataira nézve, azután jön a bizottsagi és azután az erdemleges tárgyalás. Teljes lehetetlenség hogy a javaslat általános tavgyalása deczember 31-ikéig befejeztessék. És ha akkor a kormány az erőszakhoz és alkotmány ellenes eljáráshoz folyamodik, ugy a kőzjogi ellenzék lehetetlenné tesz mindenféle további müködést a kormány részére.

Ma már a kormány és pártja megdöbbenve fogadta a közjogi ellenzék tömörséget. A képviselőházban a párt csaknem teljes számmal megjelent és lelkes hangulatával valóságal kétségbeejtette a kormányt.

A nemzeti párt ma határoz álláspontjára nézve. Nagy és beható vita fog lefolyni ez értekezleten. Nincs kétség, hogy érdemileg csatlakoznak a kormány álláspontjához. De a párt következetes marad azon álláspontjához is, hogy a kormánynak Apponyi inditványa folytán az előkészületeket meg kellett volna tennie.

H lnap Kossuth, Barta Ödön és Olay Lajos fognak inditványt tenni, hogy ne a pénzügyi bizottsághoz utasitassek a javaslat, hanem az osztalyokhoz és azonkivül egy külön ad hoc bizottsághoz, esetleg a közgazdasági bizottsághoz is.

A függetlenségi párt mindkét árnyalata állandó permanencziában van és követendő álláspontját rendkivül körültekintően s minden eshetőség figyelembevételével állapitja meg

*) Ezt a kérdést mindenesetre szükséges volna már egyszer végleg eldönteni. Szerk.

Törvényjavaslat

a vám- és banküguyuek, valamint ezekkel összefüggő némely kérdésnek ideiglenes szabályozásáról.

Miután a vám és kereskedelmi szövetségre, valamint a banküguyre nézve a monarchia két állama között az 1867. évi XII. tcz.-ben előirt módon egyezség eddig még nem jött létre, az idézett törvény 68. §-a alapján ezennel rendeltetik:

1. §.

1. Az 1887. évi XXIII. tcz. I-sö §-ának második bekezdésebe foglalt határozatok;

2. az 1878. évi XX. tczikknek az 1-től 22-ig terjedő §§-aiban foglalt határozatok azon módositásokkal, melyek ezen határozatokon az 1897. évi XXIV. tcz. továbbá az 1891. évi XXIX., az 1892. évi XVIII.,, az 1893 évi XLI. és az 1897. évi VIII. tczikkek által tétettek;

3. az osztrák-magyar bank szabadalmának meghosszabbitásáról szóló 1887. évi XXVI. tcz., nemkülönben az 1890. évi XX. és az 1892. évi XX. tczikkek, 1898. évi deczember 31-ig hatályban maradnak, föltéve, hogy az ezen határozatoknak és törvényeknek megfelelő jelenlegi állapotok és a viszonosság ő felsége többi királyságaiban és országaiban szintén változatlanul fentartatnak.

Ugyanezén föltétel alatt 1898. évi decz. 31-ig hatályban tartatik az osztrák-magyar bankot cselekvőleg illető, eredetileg 30 millió frtot tevő államadósság tárgyában az 1897 é. XXVI. tcz. alapján kötött egyezménynek I—II. czikke is, III. czikkének végrehajtása pedig egy évvel elhalasztatik.

2 §.

Fölhatalmaztatik a pénügyminiszter, hogy az osztrák-magyar bank ssabadalmának az 1. §. 3. pontja szerint elrendelt meghosszabbitása folytán szükséges egyezményt az osztrák-magyar bankkal megköthesse.

3. §.

A jelen törvény 1898. évi január 1-én lép életbe.

Hatályát elveszti a jelen törvény 1898. évi deczember 31. előtt is, ha a magyar korona országai és Ő felsége többi királyságai és országai között az 1. §-ban megjelölt ügyekre nézve az 1867 évi XII. t.-cz. értelmében és az abban meghatározott módon egyezmények köttettek és azok törvényerőre emelkednek.

Utasittatik a kormány, hogy arra az

— »Holnap reggel otthon leszek.« — Laczi.

A koczka el volt vetve.

Délelőtt tizenegy órakor érkezett meg a pesti vonat Kazába.

— Csakhogy végre itthon vagy, kiáltá az apa fia felé, bizony legfőbb ideje. Élhiszem hogy sokat tanultok az egyetemen, de tiszteletet a szülő iránt nem. De hagyjuk ezt most. Mindjárt be is mutathatod tudományod, a kapu előtt vár a kocsi. Mehetünk beteglátogatásra.

Milyen egy ember! Laczi ismerte ugyan apjának hirtelen természetét, de hogy a vasutról mindjárt egy beteghez küldi, az mégis bámulatbá ejté őt.

Mint a szél, repült a kocsi az országuton végig be a falucskába. És az édes otthon láttára ismét feltámadt Laczíban ama kiolthatlan érzelem, mely elfog bennünket, ha meglátjuk a kedves vidéket, hol gyermekéveinket töltöttük. A domb tetejéről az öreg templomtorony üdvözöl, oldaláról a falusi házak, jobbról a Sajó tiszta tükre, balról az erdő kellemes zöldje, mintha üdvözlésképpen tárnák szét karjaikat és —

A kocsi a nagy téren hirtelen megállt. Az öreg Darvas leugrott, fia követte. Az apa feltárta a rácsos kaput és igy szólt:

— Helyben vagyunk!

Csák nehezen tudott Laczi elnyomni egy ijedt sikoltást: egy ágyon a szoba szögletében Esztike feküdt behunyt szemekkel és kimondhatatlan fájdalom tükröződött vissza halvány arczáról. Agyának lábánál pedig szülei ültek, aggodalmas arczczal szemlélve beteg gyermeköket.

Az öreg Darvas halk léptekkel közeledett az ágyhoz, megfogta Erzsikének lanyhán lelógó kezgt és gyengéd hangon igy szólt hozzá:

— Kedves leányom.

A beteg feléhredt félálmából és zavartan végighuzta kezét fehér homlokán. Az öreg Darvas tovább beszélt;

— Esztikém, lelkem, édes szülőid egészen kétségbe vannak esve, hogy te oly nagyon beteg vagy, nézd, hoztam egy orvost számodra, Pestről jött, bizonyosan meg fog gyógyitani téged.

Az öreg ember a meghatottságtól nem tudta tovább folytatni. Fiához fordult és komolyan szólt hozzá:

— Orvos ur, gyógyitsa meg, tegye egészségessé e beteget!

Eszti felemelte szempilláit.

— Laczi, te vagy itt! És te hozzám jöttél? Oh, most már akarok éln, most már egészséges akarok lenni. Oh ments meg engem!

— Igen édesem, meg foglak menteni, — felelé az ifju orvos és ezer csókkal boritá a beteg kezét — fel fogsz gyógyulni!

*

Hat hónappal később Darvas Laczi, mint feleségét vezette haza Sas Esztikét. Mikor a fiatal pár a templomot elhagyta, az öreg Darvas odalépett Sas uramhoz és mosolyogva mondá noki:

— Nos, nem volt igazam, ugy-e megmondtam, hogy a fiam meggyógyitja a leányát. Lám, gyökeresen kigyógyitotta az első páczienset.

A két örömapa meghatottan szoritott kezet, mi alatt Kaza lakosai örömujjongva üdvözölték az uj párt.

esetre, ha a fentebb emlitett egyezményekre vonatkozó javaslatok legkésőbb 1898. évi május hó 1-ig a monarchia két állama törvényhozásai elé nem terjeszthetnének, a jegybank-ügynek, nem különben a jelen törvény 1. §-ában ideiglenesen szabályozott többi kérdéseknek, ez utóbbinak az 1867 évi XLII. t.-cz. 68. §-ában fenntartott jog alapján leendő állandó szabályozása iránt javaslatokat terjesszen elő, még pedig oly időben, hogy a szabályozás még 1898 évi deczember 31-ike előtt törvényerőre emelhető legyen.

Ha az 1898. évi deczember hó 31-ig terjedő időn belül az 1. §-ban emlitett jelenlegi állapot, illetőleg viszonosság Ő Felsége többi királyságaiban és országaiban bármi oknál fogva változást szenvedne: utasittatik a kormány, hogy az ország pénzügyi és közgazdasági érdekeinek megóvására és érvényesitésére szükséges javaslatokat haladék nélkül az országgyülés elé terjessze.

Amennyiben e czélra azonnali intézkedéseknek szüksége merülne föl: a kormány a szükségesnek mutatkozó intézkedéseket a törvényhozás elhatározásáig rendeleti uton életbe léptetheti.

A jelen törvény végrehajtásával a miniszterium bizatik meg.

Budapesten, 1897. évi deczember hó 6-án

beadja:

báró **Bánffy**, s. k.,
miniszterelnök

Az indokolás a 3. § rendelkezéseire vonatkozólag a következőket mondja:

A 3-ik §. rendelkezik arra az esetre, ha az 1898 év vége előtt a magyar korona országai és ő felsége többi királyságai és országai között az itt szóban levő ügyekre nézve az 1869. évi XII. t. cz. értelmében és az abban meghatározott módon egyezmények kötetnének, kimondván, hogy ebben az esetben a jelen törvény hatálya 1808. vége előtt is megszünnék.

De szükséges gondoskodni arra az eshetőségre is, hogy az emlitett egyezmények nem jönnek létre. Ebben az esetben, tekintve azt, hogy a szóban levő gazdasági ügyekre nézve az ideiglenesség s ebből származó bizonytalanság a közügyi és a gazdasági érdekek legérzékenyebb kárositása nélkül hosszabb ideig fenn nem tartható, sőt a viszonyok végleges rendezésének huzamosabb ideig függőben maradása a monárkia tekintélyére és hatalmi állására is hátrányos visszahatással volna, elő fogna állani annak a szüksége, hogy Magyarország az 1867. XII. törvényczikk 58—67. §§-aban emlitelt ügyeire nézve ezen törvényczikk 68 §-a alapján, valamint a banküygyre nézvé is véglegesen rendelkezzék. Minthogy pedig az erre vonatkozó kérdések előkészitése, törvényhozásilag megállapitása és életbeléptetése szükségképpen hosszabb időt venne igénybe a jelen törvényjavaslat 3. §-ának harmadik bekezdésében utasitt tik a hormány, hogy ha a kérdéses egyezmények legkésőbben 1898. május 1-ig elő nem terjesztetnék, a szóban levő ügyeknek az 1896. XII. t.-cz. 68. §-a alapján való végleges szabályozász iránti javaslatait terjessze elő, még pedig oly időben, hogy ez a szabályozás me 1898 deczember 31-éig törvényerőre legyen emelhető.

A 3. §. 4. bekezdésében az az eshetőség van szemügyre véve, ha az 1898-ik év letelte előtt és bármi oknál fogva Ausztriában a jelenlegi állapot változast szenvedne, vagy a viszonozsag fenn nem tartatnsk. Ebben az esetben a kormány utasitva volna az ország pénzügyi és közgazdasági érdekeinek megóvására és érvényesitésére vonatkozó javaslatot haladek nélkül az országgyülés elé terjeszteni s mivel megtörténhetik, hogy ebben az esetben azonnal kell intézkedni, a kormány felhatalmaztatnék, hogy a szükséges intézkedéseket a törvényhozás elhatározásáig rendeleti uton léptethesse életbe.

Vérengző huszárhadnagy.

— Saját tudósitónktól. —

Debreczen, deczember 7.

Tegnap este 8 óra tájban, oly vérlázitó esetnek voltunk tanui, a milyen Debreczenben még nem igen fordult elő.

Egy kihivó magaviseletü, pökhendisége miatt városszerte gyülölt huszárhadnagy embertelen brutalitása volt az, a ki hatalmas alakja és erős karjai daczára kardjával rontott ra egy nállánál sokkalta gyengébb emberre s arra hátulról sulyos kardcsapásokat mérve addig verte, mig csak össze nem rogyott . . .

És ezt azért tette a hadnagy ur, mert az a szerencsétlen czivil ember a szinházban hallani akarta az előadást. Semmi egyébért.

Persze, micsoda szemtelenség az egy közönséges halandótól, hogy ha a szinházban ül, hát még az előadást is hallani akarja, akkor a midőn egy olyan ember, a ki Ő felsége a király kardbojtját viseli, egy huszárhadnagy urnak diskurálni és nevetgélni kegyeskedik!

Mirevaló a szinház? Miért épitették azt a czivilek drága pénzen? és miért tartják fel nagy évi költségekkel? Bizonyára azért, hogy ennek a kardesörtető tiszt urnak legyen hova menni diskulálni, ha a kávéházi hecczeket már megunta.

Nagy, intelligens közönség van a nézőtéren. Bérlők, a kik husz-harmincz éve tetemes összeget áldoztak a szinügyért. Városi rendőrség, a mely szigoruan sujtja a szinházi botrányesinálókat. Eh! mi köze van ahoz egy katonatisztnek. Mit tartozik reá egy város közönségének szorakozásra, mit érdekli őt egy czivil hatóság paragrafussa.

Nem azért töltött talán a katonai iskolaban négy esztendőt, hogy holmi rendőrkapitany által parancsoltasson magának.

Nem első eset, hogy Szlávy József honvédhuszárhadnagy olyan magaviseletet tanusit a szinházi előadások alatt, a melyen az egész közönség megbotránkozott. Az inspekcziós rendőrtisztviselők csupa tapintatosságból nem utasitották rendre az arra több izben raszolgált hadnagyot, hanem a helyett jelentést tettek a főkapitánynál, a ki nemrégiben át is irt a katonai hatóságokhoz, a melyben kéri, hogy egyik másik tisztet (megnevezve senki sincs) csöndesebb magaviseletre intsenek.

Az áturat ugy látszik — nem sokat használi mert tegnap este Szlávy hadnagy a tamlásszék első sorában letelepedve mindjárt az első felvonás alatt oly hangos beszélgetést kezdett tiszttársaival, hogy a körülötte levők egy szót sem értettek az előadásból. A közönség várt, figyelt, mikor lesz vége ennek a nagy uri passziónak, de hiába. A beszéd után hangos nevetés trefalgatas hallatszik éppen mintha odahaza lettek volna.

Már a szereplők is zavarba kezdtek jönni mikor a zajt a közvetlen közelben ülő Mérő Vilmos a „Debreczeni Ellenőr“ munkatársa megunta s odaszólt a rendzavaró katonatisztnek

— Csendesebben.

Szlávy dühösen felugrik helyéről, hogy megnézze, ki merte őt mulatságában megzavarni és hátranéz, amiáltal megint a közönség egyrésze elől eltakarta testével a szereplőket.

— Üljön le! hangzik ismét Mérő szava mire a hadnagy a meregtől rákveresen kimegy a nézőtérről s közben hangosan visszakiáltott Mérőhöz.

— Jöjjön ki.

— Majd a felvonás után — volt rá a válasz.

A hadnagy pedig kiment a szinház kocsibejáratára s ott kezét kardja markolatán tartva, várta azt a vakmerő embert, aki azt gondolta, hogy a szini előadást a czivileknek is joguk van végighallgatni.

Tisztttársai több izben körülvették, hogy mit akar? ne csináljon botrányt, de Szlávyt nem lehetett kapaczitálni.

Mikor az első felvonásnak vége lett, Mérő kifelé indult. Közben ismerősei és barátai közül többen elfogták és intették, ne menjen ki, ne szolgáltassa ki magát a tiszt brutalitásának, de lerázta őket magáról és kiment egyedül — védtelenül.

Nehány lépésnyire a kijárattól már várta a hadnagy. Mérő odalép és megmondja neki, hogy becsületében a megszólitással nem akarta őt megbántani.

A hadnagy erre szó nélkül ugy ütötte arczul Mérőt, hogy az a földre rogyott. Fektében még egyszer arczul ütötte. Mérő felkelt s e kiáltással: **Meghalunk hadnagy ur, de nem adjuk meg magunkat**! zsebéből szinházi látcsövét előrántva azt Szlávy arczába vágta.

Szlávy erre kardot rántott és széles pengéjü nehéz kardjával **hatalmas csapást mért Mérő fejére**, ukiben feltámadt az életfentartás ösztöne s vértől patakzó fejsebével futásnak eredt az Angol Királynő szálloda irányában. Az emberiességből egészen kivetkőzött hadnagy pedig nyomon követte a sulyosan sebesült ujságirót, **miközben kardjával hátulról folyton ütötte verte a szerencsétlent**.

E futás egész a Szikszay házig tartott ahol Mérő a nagy vérvesztés és a folytonos kardcsapások sulya alatt **eszméletlenül rogyott össze**.

A hadnagy ekkor véres kardját megtörölve széttekintett a mindinkább szaporodó közönségen, amely gyilkos! rabló! fogják meg! kiáltásokkal szaladt utana és hüvelybe ereszte a széles pengét, a mely ugyancsak szégyenletes dicsőséget hozott a katonai becsületre.

Végre a rendőrök is megjelentek a helyszinén, kik a nagy vértócsa közepén fekvő Mérőt beszállitották a rendőrségi központra, hova már az utczáról dr. Balkányi Ede kerületi orvos is kiserte. Később még odamentek dr. Altmann Béla, dr. Szőllőssy Béla és dr. Glück Lajos, kik bevarrták és bekötözték a sebeket. Arczán és karján több kisebb sérülés van, de legsulyosabb és veszélyes az a **15 czm. csontig hatoló fejvágás**, amelyet az első kardcsapásra kapott.

Mikor az orvosok Mérő sebeit kötözték, a rendőrök Szlávyt is bekiserték a központra, hogy ott igazolja magát, aki azonban Pávay Gyula inspekcziós polgári biztossal is szóváltásba keveredett, amire Pávay kiutasitotta onnan.

A sebesültet ezután Széchényi-utczán levő lakására szállitották.

A megbotránkoztató eset hire villámgyorsasággal terjedt el a városban, szinházban, kávéházakban és más nyilvános helyeken izgatottan tárgyalták az ügyet, s kiváncsian kérdezősködtek, hogy milyen következményeket fog maga után vonni.

Az előadás vége felé Jekelfalusy Lajos és Perczel József tábornokok, kikél Szlávy jelentkezett is, megjelentek a szinházban és az utóbbi a rendőrségnél is informáltatta magát a kinos eset részleteiről, melyről a rendőrség jegyzőkönyvet vett fel s azt még a mai nap folyamán Szlávy meg büntetése végett átteszi a katonai parancsnokságnak.

Részünkről kevés hozzászólni valónk van Szlávy hadnagy e felháborító tényéhez. Sajnáljuk, hogy a polgárság és katonaság közt tapasztalt jó viszonyt ilyen esetnek kellett megzavarnia. A közös béke fenntartása érdekében is követeljük tehát, hogy Szlávy József hadnagy, kinek tudtunkkal ez nem első összeütközése a polgársággal, a lehető legsulyosabb büntetésel sujtassék.

Az eset miatt különben mint értesülünk interpellácziot fognak intézni a honvédelmi miniszterhez.

A r. főkapitány pedig utasitsa a szinházi rendőrséget, hogy bárkit, aki a szinházban előadás alatt a legcsekélyebb csend vagy rendzavarást idézi elő, azonnal kivezessék a nézőtérről. Ne kelljen magánembernek közbelépni s hasonló eseteknek kitennie magát a rendőrség gyámoltalansága miatt.

De ez még csak felrendszabály. Ezért követeljük azt is, hogy a függöny felgördültével a földszinti nézőtérre nyiló ajtókat feltétlenül csukják be, ugy, hogy elő-

adás alatt senki oda ne mehessen, hogy a csend az örökös járáskelés által meg ne zavartassék.

Elvárjuk a főkapitánytól, hogy ezeket a rendszabályokat 24 óra lett életbe lépteti, mert mi ezeket mindaddig, mig meg nem történik, naponta követelni fogjuk.

Ujdonságok.

*** Lapunkat ujévig dijtalanul küldjük meg mindazoknak, kik kiadóhivatalunkat akár levelezőlapon, akár szóbeli megkereséssel — a czim pontos megjelölése mellett — értesitik.**

* **Ev. ref. presbiterválasztás.** A folyó hó 27, 28-ik napjain megtartandó ev. ref. egyházi presbiteri választásnál szavazásra jogosultak betüsoros névjegyzéke az egyház számvevői hivatalában közszemlére van kiteve, hol az minden egyháztag által megtekinthető s ellene e hó 10-ig ugyanott szóval vagy irásban reklamáczió adható. Azon szavazásra jogosult egyháztagok, kik a mult évi egyházi adó összeirása óta lakást változtattak s kiknek szavazó jegyük e miatt kézbesithető nem volt, szavazó lapjaikat ugyancsak az egyházi számvevőnél a hivatalos órák alatt, bármikor átvehetők.

* **Bizottsági értekezlet a közvilágitás tárgyában.** A városi közgyülés által kiküldött bizottság ma d. e. a városháza tanácstermében értekezletet tartott a közvilágitás tárgyában. Végleges megállapodásra a bizottság nem juthatott, minek folytán Dobieczki Sándor elnöklete alatt egy szükebb körü bizottságot küldött ki, melynek tagjai G a z d a Dezső fütőházi felügyelő, S z a b ó J. főszámvevő és S t h á l főmérnök, azzal a megbizatással, hogy a beérkezett ajánlatok alapján tegyen számitást és az eredményről tegyen 2 hét alatt jelentést.

* **Mérő V. Béla állapota.** A tegnapesti katonai brutalitás áldozatát M é r ő V. Béla birlapirót ma délben látogatta meg a Széchenyi utczai lakásán lapunk tudósitója. A szerencsétlenül járt ujságiró — aki személyes bátorságának fényes tanujelét adta akkor, a midőn barátainak kiséretét visszautasitva, egyedül, minden védőeszköz nélkül kiment a herkulesi termetü vérszomjas hadnagy elé s nyugodtan állott meg előtte, — magánosan lakik s az éjjelt egész egyedül álmatlanul töltötte. Fejsebe meglehetős fájdalmat okoz neki, a mit még növel az a számtalan tompa vágás, amit hátulról mért reá a huszárhadnagy. Fejbőrét arczczal fekszik ágyában s a fején levő fehér kötést sötétpirosra festette az átszivárgó vér. Mellette egy széken vértől borított ruhái feküsznek, az éjjeli szekrényre pedig annak a szinházi látcsőnek összehorpadt darabjai vannak letéve, a mit elkeseredésében a Szlávy hadnagy arczába vágott. A sebesült különben a körülményekhez képest elég jól érzi magát s látogatóival eltársalog, csak időnkint fogja el némi bágyadtság, a mi a nagy vérveszteségnek tudható be. Sebláz még ezideig nem mutatkozott s ha ezt kikerüli, akkor remélhetőleg 8—10 nap alatt elhagyhatja az ágyat.

* **Róm. kath. főgimnázium Debreczenben.** Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter Debreczen városához ma érkezett leirata nagy lépéssel vitte közelebb a megvalósitás felé azt a régóta vajudó tervet, hogy városunk harmadik teljes középiskolával gazdagodjék. A miniszter a leghelyesebb megoldási módnak azt tartja, hogy ha a már meglevő csonka piarista algimnáziumot fejlesztik ki az intézet kath. jellegének megtartása mellett. — E fontos miniszteri leirat igy hangzik:

A debreczeni középiskoláknál eszközölt beiratások, több évi tadasztalat után kétségtelenné tették, hogy Debreczen városában, melynek lakossága nagy arányokban növekszik egy harmadik teljes középiskola felállitása közmüvelődési szempontból egető szükséget képez. Minthogy pedig Debreczenben már van egy négy osztályu r. kath. jellegü algimnázium a mondott szükséglet kielégitése érdekében legczélszerübb és önként kinálkozó megoldásnak tartom ezen csonka gimnáziumnak teljes nyolcz osztályu gimnáziummá leendő kifejlesztését, az intézet r. kath jellegének épségben tartása mellett.

A megelőző tárgyalások alapján, melyek teljes világossagban helyeztek a kifejlesztés esetén előálló összes szükségletet ugy szintén a fedezet kérdésének álakulását, immár elérkezettnek látnám nz időt arra, hogy a nevezet középiskola kifejlesztése a megvalósitás terére vitessék. E végből mindenek előtt felhivom a város közönségét hogy mutassa be azon fejsőh helyen megerősitett közgyülési határozatot, melylyel — értesülésem szerint — a debreczeni róm. kath. főgymnázium épülete czéljaira részint készpénzben részint épületi anyagban 100000 frtot megajánlott.

Egyuttal értesitem a város közönségét, hogy a debreczeni kath. algyimnasium kifejlesztésében erdekelt többi tényezőket is megkerestem egyidejüleg a saját hatáskörükben szükséges intézkedések gyors megté elére. Alpár Ignácz épitészt pedig Debreczenbe küldöttem ki, hogy a telek megszemlélése után az uj gimnáziumi épület tornacsarnok és rendház tervvázlatait készitse el és javaslatot tegyen arra nézve is, hogy az épitkezés tartama alatt a jelenlegi gimnázium, ugyszintén a tanári kar tagjai miképpen volnának ideiglenesen elhelyezhetők

Budapesten, 1897 november 26.

Wlassits.

x **Orvosi bizonyitványok** beigazolták, hogy a Ferencz József keserüviz jótékony gyógyhatása és azokból szükségelt csekély mennyiség által valamennyi hasonló vizet felülmulja. Ez az egyedüli nem kelemetlen izü keserüviz. Kérjen Ferencz József keserüvizet.

* **A hála.** Ritka madár a 19. századvégi emberiség történetében Kezd — ugy szólván ismeretlen fogalommá lenni. Mindenki abban bizik, hogy majd hálás lesz az u t o k o r, minek farassza magát ő, a jelen embere az efféle regénybeli fogalom kultiválásával. Pedig téved mindenki. Hálásak vagyunk a mai világban mindnyájan, de csak módjával. Csak keresni kell és megtaláljuk a hála nyomát minden vonalon. Azért, hogy nem abban a formában találjuk, ahogy a régi-módi emberek ismerik, amiatt nincs ok a kétségbeesésre, a lényeg meg van, csak a felfogás más. Igy pl. V e r e s s Jánosné született Tóth Julianna asszony tettének is a hála volt indító oka. Hálás volt Kádár Jánosné szolnoki lakos iránt, aki könyörületességből házába fogadta akkor, amidőn a szolnoki közkórházból egy kr nélkül kibocsátották. Ladárné ellátta a balsorsüldözte asszonyságot jó vacsora és puha éjjeli fekhelylyel, aki hálás szavakkal köszönte — m e g e nagylelküséget. Szegény asszony egyébbel ugy sem fejezhette ki háláját. Reggel mikor felébredt, elhatározta, hogy bucsut mond e helynek, nem akar tovább terhére lenni a házbelieknek, hanem akármelyik zugába megy a világnak, mindenütt gondja lesz arra, hogy alkalomadtán megh álja a tapasztalt nagylelküséget. Nehogy lazonban valahogy el találja felejteni e fogadását, — m e g g o n d o l t a, hogy valami csekély emléket is visz magával. Ezért feltörte a háziasszony komótját s abból nehány forint készpénzt és egy nagykendőt, meg nehány kisebb értékü tárgyat magához véve szivében a hála érzetével észrevétlenül elosont s hazajött Debreczenbe, itt ismét a közkórházban ütötte fel hadiszállását. A meglopott asszony panaszára utánna jött a szolnoki rendőrség megkeresése, amelyben tudatom, hogy az a nagylelkü asszony a hála ilyetén megnyilatkozásával nincsen megelégedve s kéri V e r e s s Jánosné megbüntetését. No lám, Veress Jánosnét e tetténél is csupán a hála érzete vezette, csakhogy a felfogás volt rossz, ahogy azt végrehajtotta.

* **Elgázolt gyermek.** M u r v a i János egyfogatu bérkocsi tulajdonos tegnap a sirály utczán gyors hajtás közben Szilágyi Lajosné 6 éves Lajos nevü kis fiát kocsijával elütötte. A gyermek oly szerencsésen esett a földre, hogy sem a ló lábai, sem a kocsi kerekei nem érintették testét, ugy hogy az esés folytán származott kisebb zuzódásokon kivül semmi sem történt. A vigyázatlan bérkocsis ellen a rendőrség szigoru vizsgálatot inditott.

* **Köszönet nyilvánitás.** Megboldogult férjem elhunyta alkalmából a részvétnek oly sok jelével találkoztam, hogy indittatva érzem magam azért a legmélyebb köszönetemet nyilvánitani s ez uton mondok köszönetet a kir táblának a kik törvényszéknek az ügyvédi kamarának, a városi és megyei hatóságoknak s az egesz közönségnek kik részvétükkel fájdalmamat a lesujtó csapás alatt enyhiteni kegyesek voltak. Fogadják ezuton hálás köszönetemet. Özv L u d á n y i B a y Gáborné és gyermekei.

Távirat.

O r s z á g g y ü l é s.

— Saját tudósitónk távirata —

Budapest, decz. 7.

A képviselőház mai ülésén a m i n i s z t e r e l n ö k e l ő t e r j e s z t é s é h e z, melylyel a vámjavaslatot sürgősen a pénzügyi bizottsághoz kivánja utasittatni, elsőnek K o s s u t h Ferencz szólt a ki azt i n d i t v á n y o z t a, hogy tekintettel a javaslat óriási fontosságára utasitsák először az osztályokhoz, hogy a ház minden tagjának legyen alkalma róla velemenyt n y i l v á n i t a n i. K o s s u t h beszéde t o v á b b i f o l y a m á n pártjának zajos lelkesedése közben mutatott rá, hogy ime itt az alkalom, hogy hazánkat teljesen önállóvá és függetlenné tegyük s a kormany még sem használja fel a kitünő alkalmat.

B a r t h a Ödön a javaslatot egy külön e czélra alakitandó a d h o c bizottsághoz kivánja utasitani s erre nézve ad be határozati javaslatot.

O l a y Lajos elfogadja a miniszterelnök javaslatát is, mivel pénzről van szó tehát a pénzügyi bizottságnak kell a javaslatról véleményt mondania, azonban pártolja a Kosuthét is. Ezután még számosan szóltak az előterjesztéshez, megoszolva csatlakozván az egyes javaslatokhoz, mig végre Bánffy szólt, ki ragaszkodott a pénzügyi bizottság sürgős megbizásához.

Debreczen sz. kir. város a mult hóban.

— A közigazgatási bizottság a mult hóban. —

— Saját tudósitónktól. —

Debreczen, decz. 7.

Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap d. u. tartotta rendes havi ülését gr. Dégenfeld József főispán elnöklete alatt. A bizottság tagjai tekintettel az anyakönyvvezetői állás betöltésére, elég szép számmal jelentek meg.

A bizottság ülésének lefolyása a következő volt. Elnök az ülést megnyitván, első tárgy volt a

Polgármesteri jelentés.

A mult hó folyamán letartóztatott a rendőrség lopásért 11, testi sértésért 1, magánlak megsértésért 1, rendőri kihágásért és csavargásért 106, összesen 121 egyént, kik közül 13-at az ügyészségnek adtak at. — A városról eltolonczoltak 29, vidékről a városon keresztül tolonczoltak 37, kényszerutlevéllel kiutasitottak 8, összesen 34 közveszélyes egyént. A rendőrség mint elsőfoku iparhatóság a kül. iparágak önálló gyakorolhatására 28 egyént látott el iparigazolványnyal vagy iparengedélylyel, kiktől 165 frt ipardij folyt be ipariskolai czélokra. Ipartörvény ellenes kihágásért megbüntetett 6 egyént, 84 frtot fizetett részben a házipénztár, részben a ker. betegsegélyző pénztár javára. Munkakönyv 37, id. igazolvány 2 adatott ki. A katonai létszám volt k. hadseregbeli 1694 ember 215 ló, honvédség

943 ember, 173 ló, összesen 2637 ember, 388 ló, beszállásoltak 9 tözs, 7 főtisztet s egy legényt, utóállitottak 1 helyb s 3 id. ill. egyént. A honvéd pót-zemlén megjelent 82 debreceni és 92 idegen hadköteles. A lakosság állami adó fejében befizetett a mult évekről 8093 frt 84 krt, ez évről 97,181 frt 19 krt, kéredelmi kamatban 569 frt 67 krt, összesen 107.244 frt 70 krt,egyéb közterhekben 260000 frt összegben fizettek be. A községi biróság ügyforgalma volt hátralék 26, uj panasz 423, összesen 449 elintéztetett itélettel 124, közbeszóló végzessel 79, egyezség köttetett 71, megszünt 168, maradt hátralék 27 ügy.

Ezután B é s z l e r Károly árvaszéki elnök terjesztette elő jelentését az árvaügyek állapotáról.

Az ipartanácsot a közigazgatási bizottság az ipartörvény értelmében két rendes és két póttaggal egészíti ki, titkos szavazás után megválasztattak rendes tagokul M a y e r Emil gőzmalmi igazgató és J ó n a Dániel lakatos, póttagokul S t i e b e r József czipész és S z e d l á k József szabó, jegyzőül pedig dr. B o l d i z s á r Kálmán tb. rendőrkapitányt rendelte ki a bizottság.

A tanfelügyelő jelentése.

A lefolyt hóban egyik iskolából sem érkezett iskolamulasztási jelentések, mire nézve azt határozta a bizottság, hogy a rendőrfőkapitány október hótól kezdve a tanév végéig az elmult hótól mindig a köv. hó 15 ig a kir. tanfelügyelőhöz terjessze be. Az ohat-telekházi községi mindennapi iskolába járt 67, a belső ohatiba 53 tanuló. Megemlékszik továbbá a jelentés a közokt. miniszter rendeletéről az iskolai ünnepek rendszere tárgyában. Az orsz. tanitói árvaházban a létszám 146 és pedig 75 fiu, 58 leány, kinnmaradván iparosoknál 13, november hó folyamán érkezett két árva Iskolalátogatást a r. kath. és az iparos tanoncziskolákban tett a tanfelügyelő.

A főorvos jelentése.

A közegészségi állapot általában de különösen a kiskoruak közt erőssebben volt megtámadva, mint októberben, mert a fertőző betegségek nagyobb számban fordultak elő, a kanyaró és vörheny pedig járványos jelleget öltött. Kanyaróban **211** megbetegedés **9** halal, örhenyben **61** megbetegedést és **22** halált jelentettek be, minek folytán nov 29-én az összes elemi iskolákat bezárták.

N é p e s e d é s. született a város bel és külterületén ev. ref 74 fi 75 nö = 149, ág hitv. ev. ref. 2 fi 1 nő = 3, r. kath 18 fi, 14 nő = 32, g. kath 6 fi 5 nő = 11, izr 7 fi 7 nő = 14, összesen 107 fi 102 nő = 209, ezek közül törvénytelen volt 33, halva született 3 fi, 5 nő, Meghalt a város kül és belterületén ev ref 50 fi 56 nő = 106, ág hitv ev 2 fi 2 nő = 4, r kath 21 fi, 16 nő = 27 g. kath 1 nő, izr 3 fi 8 nő = 11, összesen 76 fi, 83 nő = 159, a születések tehát 50 esettel multák felül a halálozásokat. — Házasságra leptek ev ref 32, ag hitv ev. 1 r kat. 3 g kath 1, izr 3, vegyes 20, összesen 60.

B e t e g f o r g a l o m. A közkórházban apolt beteg átjött november hóra 110 fi, 93 nő = 203 felvetetett 116 fi, 94 nő 220 elbocsáttatott 107 fi, 91 nő 198, meghalt 6 fi 4 nő, 10, maradt 113 fi 92 nő.

A kir. pénzügyigazgató jelentése.

Az adóprés az elmult hóban is derekasan működött. Befizetett a polgárság egyenes adóban 114033 frt 13 kr, a mult évinél több 11549 frt 31 krral, maradt hátralék 254897 frt 74 kr, mely a mult évinél — csodára — kevesebb 13922 frt 91 ½ krral. Hadmentességi díj befolyt 496 frt 36 kr, a mult évinél több 124 frt 89 krral, hátralék maradt 10932 frt 68 kr, a mult évinél kevesebb 341 frt 79 krral. Az illetékek és jövedékek bevételei közül emelkedett a bélyeg jövedék, jogilletek, dohányjövedék, határvámjövedék, fogyasztási és váladoban befolyt 38533 frt 70 kr. a mult évinél több 1682 frt 98 krral.

Ezután a folyó ügyeket és felebbezéseket intézték el s az ülés véget ért.

Szinház.

A vereshaju. Egymásután két népszinművet láttunk szinpadunkon és mindegyik népszinmüirodalmunk egy-egy remeke. L u k á c s y Sándor a szerző annyi eredetiséggel festi a népéletet, oly kiválóan szinezi alakjait, nyelvezete egészen magyaros, a mese is igen találó és mindezek a Vereshajut egy kiváló alkotása teszik. Igen örvendünk tehát, hogy K o m j á t h y népszinmüirodalmunkat előtérbe kezdi helyezni a holmi trágárságokkal teli férczmüvekkel szemben. És ez igy helyes. Nem szabad engednünk, hogy a népszinmü mely igazán a mienk, magyarokké, lassan lassan letünjön a reportoirról. Igazolja ezt eléggé azon körülmény, hogy tegnap este is zsufolt ház nézte végig a V e r e s h a j u előadását. Ennek okát másrészt abban találjuk, hogy a mi pacsirtánk, az édes hangu L. Komáromy Mariska mutatkozott be tegnap este először népszinmüben. Habár Komáromynak a népszinmü nem zsánere, mert ő tulajdonképpen opera-énekesnő volt és csak később játszott a népszinházban operette és ritkábban népszinmü szerepeket, mondhatjuk, hogy oly kitünő volt ő tegnap a szegény és szerelmes vereshaju leány szerepében, hogy régen nem láttuk már e szerepet oly pompas előadásban. Csupa temperamentum. Játéka kedves és igaz, énekszámai gyujtanak. Dalait mindig megkellett ismételnie. Nagyon sok megérdemelt tapsot kapott. Méltó partnere volt B é k é s s y, kinek népdalai tetszettek, Sajnáljuk, hogy e szephangu énekesünket jövöre már nem láthatjuk szinpadunkon; nehéz lesz helyét betölteni. Meg kell emlitenünk a kis Szabó Irmát ki a szerelmes kis leányt igazi természetességgel adta, ereiben valódi müvesz vér pezseg. K o m j á t h y n é szép játékával szintén hozzájárult az est sikeréhez. K o m j á t h y derék egy szál legény volt és jókedvvel játszott. A S z i k l a y mókái egész este hatottak, kitünő alakot nyujtott a szegény bolondos szolga legény szerepében. Keszeg Mihályt a mi nagy müvészünk S z a t h m á r y Árpád adta a tőle megszokott bravurral. S e r f ő z y Zseni, F. C s i g a h á z i Etel, R u b o s és B a r t h a kiváló ensemblét alkottak. Az előadás gördülékenyen folyt le, egy kisse megzavarta a hangulatot a néző téren kezdődő, de a szinház előtt folytatott azon kinos inczidens, melyet Szlávy Hadnagy provokált és a melyről lapunk más helyén bővebben számolunk be. **Sch M.**

Heti müsor, Szerdán M a r i a n a Echegaray e kitünő drámája, mely a nemzeti szinházban a mult idény folyamán aratott fényes sikert, alkalmat ad K o m j á t h y n é n a k (a czimszerepben) H a l m i Margitnak S z a t h m á r y, K o m j á t h y, F e n y é r i és B a r t h á n a k kissebb szerepekben jelesebb alakitásokra. Csütörtökön másodszor M a r i a n a. P é n t e k e n; bérletszünetben, először: a v a l é n i n á s z. Társadalmi dráma 4 felvonásban. Ez a szenzációs német szinmü mindenütt nagy sikert aratott, legutóbb a vigszinházban adták elő az ott debutirozó F á i Szerena kedvéért s most tartós müsordarabnak mutatkozik, Nálunk K o m j á t h y n é F á i Flóra, F e n y é r y, S z a t h m á r y, K o m j á t h y, B a r t a, T a n a y, S z e n t e s, stb. játszanak a darabban. R e n d k i v ü l i b é r l e t s z ü n e t. S z o m b a t o n, az előkészületek miatt nemrégen elhalasztott C z i t e r a s, K o n t i József pompás zenéjü operettéje kerül szinre. A főbb szerepekben F. K á l l a y, S e r f ő z y Zs. B é k é s i, K a r a c s L o e s a r e k n é, S z i k l a y S z e n t e s és B e c z k ó i közreműködésével. E l ő k é s z ü l e t e n vannak a következő újdonságok: K é t t a c s k ó szinmü, A c s á s z á r e z r e d e s e, szinmü, C o u l i s s e t u r, vigjáték. H e l v i l a J ó k a i drámája. H u s z á r o s a n operette.

Pató Páloskodás a városházán.

Az ad hoc bizottságok.

Debreczen, decz. 7.

Aki figyelemmel kiséri a városnak ügyeit, ujabban azt a szimptomát vehette észre, hogy a városatyák kü önös előszeretettel viseltetnek a halaszgatások iránt.

Az ügyek elintézésének legkönnyebb módja természetesen az, ha azokat valamelyik bizottsághoz utalják. A városnak megvannak ugyan a maga szakbizottságai, a tanács is részletesen foglalkozik minden kérdéssel, de ezekkel rendszerint nem elégednek meg. A városatyak egyrésze rendesen azzal a kifogással áll elő:

— Nem vagyunk ebben az ügyben tájékozva. Küldjünk ki bizottságot.

Igy keletkeznek az ujabban közkedveltségre szert tett a d h o c bizottságok. Hogy ilyesformán azután eredményeket nem lehet elérni, azon nem csodálkozunk.

Csak a legutóbb történt, midőn a városatyák egy része nem volt tájékozva a napirenden levő ügy felől és egy bizottság kiküldését inditványozták, egyik városatya nagyon helyesen jegyezte meg:

— Vegyék be a bizottság tagjai közé mindazokat, kik ez időszerint nincsenek tájékozva, különben a legközelebbi közgyülésen ujból ugyanazzal a kifogással állanak elő.

A bizottságok kiküldésének divatja azután nemcsak azt vonja maga után, hogy az ügymenet lassan halad előre,hanem sokszor nagyon is komi us következményekkel járhat. Még nemrégen történt, hogy egyik városatya azt inditványozta, küldjék ki bizottságként a tanácsot, melynek különben is kötelessége az ügyekkel lelkiismeretesen foglalkozni.

Elismerjük, hogy fontos ügyekben igen is helyén van, ha egy bizottságot küldenek ki, de a szakbizottságoknak folytonos negligálása semmiképpen sem viszi előbbre az ügyeket. Némelyikről már olyan aktaköteteket irtak össze, hogy azok tanulmányozására akár ismét ujabb bizottságot küldhetnének ki.

Ezért csak ugy lehet a város ügyeinek elintézésében a huza-vonát elkerülni, ha a t városatyák nem ugy járnak el, hogy e l ő b b elhalaszt jak a kérdést és azután tájékoztatják magukat, hanem nem kimélik a csekély fáradtságot és előbb szerzik meg az ügy ismeretéhez szükséges információkat. A szakbizottságok rendszerének elejtését pedig nem indokolja semmi sem. Ezeknek müködése, ha helyes irányban halad, eléggé ellenőrzi a tanácsot melyről a törvényhatósági bizottsági tagok közgyülésen is tudomást szereznek.

A nagykövet ur adósságai.

Nem ismeretlen a története a berlini nagykövetnek, a ki kilencz hónap óta hiába várja a fizetését. A nagy követ egy szép napon otthagyta Berlint hazautazott Konstantinápolyba s kérte a kilenczhónapi fizetését. A válasz az volt hogy rögtön fölmentették az állásától. Ebből az ötletből az egyik berlini ujság a következő dramatizált szatirát közli:

Reggel kilencz óra van, Hatnix bég éppen föl kelt az ágyból, mikor az eunuch belép.

H a t n i x bég (örvendve); Ah, a pénzes levélhordó.

E u n u c h: Nem uram, nem a Mam-

mon kihordója, hanem a szakallad nyirbálója jött, hogy porba hulljék lábaid elött.

F o d r á s z : (belép): Jól méltóztatott aludni kegyelmes uram ?!

H a t n i x bég: Nem, nagyon nehéz álmaim voltak. (Félre). Azt álmodtam hogy török pénzügyminiszter vagyok !

F o d r á s z (borotválás közben): Bocsánat, kegyelmes ur, már kilenczhónapja vagyok szerencsés, hogy önt borotválom, de még egy piasztert sem kaptam,

H a t n i x bég; A pénzügyi dolgokat titkárom intézi el.

Fodrász : Azaz hogy nem intézi el.

H a t n i x bég. Várjon csak. (Az éjjeli szekrényhez megy s kihuzza az egyik fiókot.) Itt van egyelőre egy negyedik osztályu Medzsidje rend — (félre) a fodrász-rend — (hangosan) vasár- ünnep- és hétköznapokon viselendő.

F o d r á s z : Köszönöm, kegyelmes uram. Hát a pénzért mikor jöhetek ?

H a t n i x bég: Holnap, holnap . . (Fodrász el.)

E u n u c h (berohan): A pé—pé—pénzes le—levélhordó !

H a t n i x bég: Ah, végre ! Dicsértessék Allah ! — Bocsásd be !

A levélhordó belép

H a t n i x bég: (a levélhordohoz) : Mohamed szórjon rózsákat utadra !

L e v é l h o r d ó : Postai megbizást hoztam a S c h l e m n e t Co. cégtől a szállitott pezsgőért.

H a t n i x bég : Miii ? (Erőltetett nyugalommal.) Szép, szép jöjjön holnap, addig fogja ezt a harmadik osztályu medzsidje török rendjelet, a török állam érdekében kifejtett szolgálatai elismeréséül.

L e v é l h o r d ó : Köszönöm, kegyelmes uram. (Félre). Csak azt szeretném tudni, hogy miféle szolgalatokat tettem én Törökországnak (El.)

H a t n i x bég azután a házíurnak, a mészárosnak, a szabónak és a fakereskedőnek is ad egy egy medsidjét.

H a t n i x bég (a házi telefonhoz megy) : Küldjék azonnal a titkáromat.

A titkar (belép) Parancsol?

H a t n i x bég (megfogja a karját) : Kedves barátom nem habozhatunk tovább, még ma éjjel kereket oldunk ! . . .

Szénmérgezés.

Alfred C a p u s irja ezt a szomoru életképet :

P é n z b e s z e d ő (váltót vesz ki a tárczájából): Tessék kérem ez az ötszáz frankos váltó . .

A f é r j : (elsápad): Otszáz frankos váltó ! Azt mondja, hogy ötszáz frankos ? . ,

P é n z b e s z e d ő (gunyosan) : Nem emlékszik talán reá ?

A f é r j : Persze, a Guérin váltója . . . Azt hittem, csak a jövő hónapban jár le.

A n ő : Igen, igen csak a jövő hó napban.

P é n z b e s z e d ő : De bizony ma van a lejárati napja. Tessék kérem, olvassa el. Itt a keltezés. (Köszön s eltávozik.)

A f é r j (lázasan) : Mennyi a pénzünk?

A n ő ; Hatvan frankom van mindösszesze.

A f é r j (kiforgatja a zsebét) : Nekem meg vagy száz frankom van.

A n ő : Hát a többit honnan szerezzük meg.

A f é r j : Hiszen tudod, hogy lehetetlen előkeritenünk . . . . De honnan is keritenők elő máról holnapra . . . . (Csönd,) Holnap nyakunkon lesz a foglalás.

A n ő (megborzong) : Holnap . . foglalás . . . .

A f é r j ; a végrehajtási hirdetés a házmesterhez kerül . . . Holnap estére tudja már majd a házmesterné, vele együtt pedig az egész kerület, hogy ötszáz frankot nem tudok megadni . . Milyen szégyen !

A n ő : Csakugyan szégyen volna ?

A f é r j : Ha mondom, hogy szégyen. Oh ha elgondolom, hogy a gyümölcsös kofa, a füszeres, a sarki trafikos mind megtudja, hogy rongyos öt darab százfrankosom sincs. A halált, inkább a halált ! (Hevesen a feleségéhez) ; Meg akarsz halni velem ?

A n ő : Föltétlenül ragaszkodol ehhez ? A f é r j (komoran) : Ha nem tartasz velem, megteszem egymagamban is . . . . (Az ajtón egy hat-hét esztendős gyerek, a kis fiuk nyit be) Szegény gyermekem! Megöleli

A f i u c s k a (vigan) ; Mi bajod van, apus ?

A f é r j : Figyelj rám, kis fiam. Elég nagy vagy már ahhoz, hogy nyiltan beszéljek veled. A házmester, a gyümölcsös kofa, a gesztenyesütő s a lepényes holnap már mind tudja majd, hogy apád nem tudja megfizetni az adósságát. Ujjal mutat rád, utánad kiáltja mindenki :

— Né csak, annak a koldusnak a fia ! . . .

A f i u c s k a : Bánom is én !

A f é r j : Mond csak, mit szeretnél jobban : hogy meghalj, vagy azt-e hogy ujjal mutogassanak rám inkább ujjal.

A f i u c s k a : De biz csak mutogassanak rám inkább ujjal.

A f é r j (nejéhez), Kár volt meghallgatnunk a kicsikét. (Halk hangon); Hozz be szenet s zárd magadra a gyermeket. Megyek én is.

A n ő ; [meggyőzve) : Igen kedvesem . . . (Elkészitenek mindent a széngázmérgezésre:)

CSARNOK.

A mi vértanuink.

Irta : **Hentaller Lajos.**

A kezem reszket, a szivverésem el-elál, a midőn szabadságharczunk e szomoru, gyászos és sötét fejezetét kezdem irni.

A megszégyenitett gyávák bosszuálló visszatorlása vette kezdetét szabadságharczunk leveretése után. A véres bosszuállás, a mint alább névleg és részletesen kimutatom, folyt az egész szabadságharczunk alatt. Az oláhok és ráczok által felkonczolt áldozatok száma ezer és ezerre rug. — Ezeket névszerint előszámlálni emberi lehetetlenség. Alig van ismertebb család hazánkban, mely ne viselt volna gyászfátyolt a szabadságharcz leveretése után egyik vagy másik tagjáért.

A vihodár szünet nélkül müködött. A tömlöczök sarkvasai nyikorogtak. A békók láncai fé elmesen csörögtek. A lenyugvó nappal eltünt a családfő. Senki sem latta többé ! Hajnali pirkadatkor üres volt az özvegy anyát fentartó fiu ágya, s a szegény özvegy sohasem látta többé gyermekét.

Hova lettek ? Kinek kellett az emberáldozat ?

Az ujkori minotaurusnak ?

Elnyelte őket az Ujépület, a Károly-kaszárnya ; el Arad, Temesvár, Kolozsvár és Pozsony nyirkos bórtöneinek áldozatokra tátongó torka.

Ezeket nem ismeri a nagyközönség. Keveset tud róluk a krónika. Nem csoda! A ki meghalt nem beszél ; nem állhat elő boszuért kiáltani.

De ott vannak azok, a kik kivégeztetésének nyoma van. Ezeknek a száma is sokkal több, mint a hány áldozatnak a mennyi vértanunknak neve közszájon forog. A lengyelek vértanuiknak arczképeit, életrajzi adatait és szomoru végüket százezer számra terjesztik a nép közt. Mi feledünk, megbocsátunk és engedjük meghamisitani a történelmet.

1848 decz. 7-én kezdte meg az osztrák hóhéri munkáját s 1854 április 27-én végeztette ki utolsó politikai áldozatát összesen 162 vértanut.

Ezek közül 1849 október 6-ig, 102 hazafit lett martirrá, a többi hatvan 1849 október 6-ika után.

1848 decz. 7-én főbe lőtték Bécsben Horváth János 23 éves kovács legényt. Nagy büne volt, fegyvert rejtegetett.

1849 január 14-én Bolcze János 39 éves földbirtokos és nemzetőr századost végezték ki Siklóson.

1849 január 18-án Drechsler Kristóf 40 éves pozsonyi lapszerkesztőt felakasztottak Pozsonyban.

1849 januárjában a nádor huszárezred szökevényei közül 13 huszárt lőttek főbe Gráczban.

A Windischgrätz által kiadott legelső halálos itéletet a Szüll Vitálisé volt, a kit Budán akasztottak fel 1849 januar 29-én. Szüll Stiriában született s csak 24 éves volt, foglalkozására nézve kereskedő. Ő szervezte a tiroli zászlóaljat s annak parancsnoka volt. A mikor a magyar seregek ki vonultak Pestről, Szüll és segédtisztje Pohl Edc szintén elmentek. Szüll miért, miért nem, segédtisztjével együtt visszatért. Az osztrákok elfogták s kivégezték.

Január 31-én lőtték főbe Csómy Zsigmondot a 36 éves komárommegyei születésü molnármestert. A halálos itélet azt mondja : „A császári kormány szidalmazása és lázitásra való ingerlés miatt, nemkülönben fegyverkiadás megtagadása miatt."

Február 6-án lőtték agyon Slavszky Félix krakói születésü szabót, mert nemcsak a leggyalázatosabb kifejezésekkel élt ő felsége ellen, hanem a katonákat is esküszegésre csábitá.

1849 marczius 11-én Makláron lötték főbe öt ottan teljesen ismeretlen közpolgárt. (Rothe Liste des Hauses Habsburg 24 lap.)

Marczius 14-én lőtték főbe Novák Tivadar 29 éves budai születésü volt császári hadnagyot s honvédszázadost Budán, mert „több katonát esküszegésre akart csábitani"

Márczius 19-én Sopronban lőttek főbe öt sopronmegyei polgárt.

Márczius 19-én lőtték főbe Esztergomban Fürster Ferenez ottani polgárt.

Marczius 27-en kötéláltali halálra ítélték Pozsonyban Boldini János capo d'istriai születésü magyar vasuti mérnökőt s honvéd főhadnagyot „a katonaság csábitása és hamis verbuválás miatt". Nem akasztották fel, hanem kivitték a Duna szigetre, ott a nyári arena falához állitották arczal s ugy lőtték le Boldogult Lanfranconi Enea mutatta meg nekem ezt a szomoru helyet.

Marczius 30-án lőtték agyon Pozsonyban. Bartha Józsefet, a ki Simonyi Ernő barsmegyei szabadcsapatában őrmester volt.

Folyt. köv,

Ujdonság ! Itt először. Ujdonság !

Debreczeni városi színház.

Folyó szám 68. Bérlet 54.

Szerdán, 1897. évi deczember hó 8-án

e szinpadon először

Mariana

Dráma 4 felvonásban. Irta: José Echegaray. Spanyolból ford.: Szalay Emil.

Személyek:

Mariana	Komjáthyné
Don Castuló, régész	Fenyéri Mór
Clara, a felesége	Halmi Margit
Don Pabló, tábornok	Bartha
Trin dad, özvegy, huga	Cserényi A.
Dániel Monytya	Komjáthy J.
Don Joaquim	Szatmáry Á.
Luciano	Tanay F.
Felipe	Makray
Claudia	Makrayné
Szolga	Fancsy

Holnap, Csütörtökön deez. 9-én

Mariána

másodszor.

Karácsonyi ajándékul:

1 blousra 4 mtr. selyem 1.08
1 ruhára 6 „ dupla széles posztó 1.—

Egyes ruhákra finom maradékok

félárban.

Kendők, kötények, keztyük.

Női kézimunkák

nagy választékban

Boros Testvérek

DEBRECZEN, Kossuth-utcza 3. sz.

A legszebb ujdonságok

megérkeztek és

dus választékban kaphatók

Löfkovits Arthur

órás, ékszerész és vésnöki

műtermében

Debreczen,

Főpiacz.

Az első debreczeni

gőz szalámi gyár

Domb-utcza

vesz

vészmentes helyről állatorvosi bizonylattal ellátott

sertés hust

45 kilótól feljebb csakis I. rendü minőségü nehéz disznóból valót

Vidoni Testvérek és Társai

szalámi gyárosok.

Iszákosság elleni gyógyszer

antikohol thea

az, mely örökre meggyógyit, kipróbált legjobb szer.

Legbiztosabb hatás biztositva.

Hatása tudtonkivüli, egészséges és gyomorerősitő.

Egyedüli szétküldés:

PH WENCK, Worms a Rh.

Csomagonként 10 márka franko utánvéttel.

A női szépség kecsességét

egyedül a jó füző emeli!

Első magyar

orvosilag elismert mü

mellfüző-gyára.

GOLDSTEIN KAROLINA

DEBRECZEN, Főtér.

Ajánlja a legjobbnak elismert, sajat gyártmányu

alkalmi-, oldal- és hasfüzőjeit.

Matinée füzőm m. k. szabadalommal van ellátva, sajat találmányom. Számtalan orvos bizonyitja, hogy ezen füző hivatva van némely rossz rendszer szerint keszitett füző által előidézett testi betegségeknek elejét venni.

Vidéki megrendelések 6 óra alatt készülnek.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy készlet és nagy választék.

A karácsonyi alkalmi eladás

BOSZNAY J. és TÁRSA

czégnél

DEBRECZEN, Kossuth-utcza

megkezdődött.

Eladásra kerülnek:

Tiszta nehéz selymek	méterenként	38 kr. tól 1.15-ig
Nehéz Brocat selymek	»	1.25 kr.-tól 1.75-ig
Dupla széles ruhaszövetek	»	19, 34 és 39 kr.-ért
120 cm. széles ruhaszövetek	»	48, 58, 68 és 78 kr.-ért
Franczia Flanelek	»	37 és 53 kr.-ért
Mosó bársonyok	»	85 kr.-tól 1.15-ig
Jó mosó barchetek	»	19 kr.-ért
Mosó Flanel és Himalaya barchetek	»	24 és 25 kr.-ért
Franczia batisztok a legszebb kivitelekben	»	41 kr.-ért
Franczia Delainek a legszebb mintákban	»	43 kr.-ért
Jó mosó Zephirek	»	17 kr.-ért.

Minden czikkből meglepő nagy választék!

Rendkivül dus raktár.

Fél vászon, egész vászon, félbör, félbör-posztó

igen csinos kötésü

Üzleti könyveket

rendkivül olcsó árak mellett

ajánl:

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdája,

Debreczen, Főpostával szemben.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczenben, főstával szemben.